

**KRETINGOS LOPŠELIS-DARŽELIS „ŽILVITIS“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA**

Kretinga
2017 m.

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
1.1. Vaikai ir jų poreikiai.....	4
1.2. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas.....	4
1.3. Įstaigos savitumas.....	5
1.4. Filosofinis-psichologinis bei pedagoginis ugdymo(si) programos pagrindimas.....	5
1.5. Šeimos ir ikimokyklinės įstaigos sąveika.....	6
1.6. Bendradarbiavimas su sociokultūrine aplinka.....	7
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI.....	7
III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....	8
IV. UGDYMO (SI) TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS.....	8
V. UGDYMO (SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS.....	11
VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS.....	12
VII. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACINIAI ŠALTINIAI.....	14

PRITARTA

Kretingos rajono savivaldybės
administracijos direktoriaus
2017 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A1-592

PATVIRTINTA

Kretingos lopšelio-darželio „Žilvitis“
direktoriaus 2012 m. balandžio 23 d.
įsakymu Nr. V1-21
(Kretingos lopšelio-darželio „Žilvitis“
direktoriaus 2017 m. liepos 14 d.
įsakymu Nr. V1- 23 redakcija)

KRETINGOS LOPŠELIS-DARŽELIS „ŽILVITIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Ikimokyklinio ugdymo programos teikėjas - Kretingos lopšelis– darželis „Žilvitis“.

Teisinė forma - Kretingos rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga.

Grupė - ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Lopšelio– darželio buveinė – F. Janušio g.14, LT -97109 Kretinga.

El. pašto adresas – darzelis@zilvitis.kretinga.lm.lt.

Internetinės svetainės adresas – zilvitis.kretinga.lm.lt.

Lopšelio-darželio „Žilvitis“ (toliau lopšelis-darželis) ugdymo programa atnaujinta, atsižvelgiant į vaikų ugdymo(si) poreikius, tėvų lūkesčius, pageidavimus, pedagogų pastebėjimus ir rekomendacijas. Ugdymo programa atnaujinta, užtikrinant tęstinumą tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo. Lopšelis-darželis „Žilvitis“ vykdo neformaliojo švietimo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas. Ikimokyklinio ugdymo programa atliepia Valstybinės švietimo strategijos 2013-2022 metų nuostatas ir šių nuostatų įgyvendinimo programą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą Vaiko gerovės valstybės politikos koncepciją (2003), Rengimo šeimai ir lytiškumo programą (2007), Gyvenimo įgūdžių ugdymo programą (2004), Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (1995), Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą (2014), Kretingos rajono savivaldybės 2017 – 2019 metų strateginio veiklos plano ir Kretingos lopšelio-darželio „Žilvitis“ 2014-2020 metų strateginio plano nuostatas. Ikimokyklinio ugdymo programa skirta vaikams nuo 2 iki 6 metų.

Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V-1009 patvirtintu Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašu (toliau – Aprašas) ir ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu, 2014 m. Ikimokyklinio ugdymo programą parengė Kretingos lopšelio-darželio „Žilvitis“ direktoriaus 2016 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. VI-62 sudaryta darbo grupė.

1.1. Vaikai ir jų poreikiai

Lopšelyje – darželyje (toliau – Lopšelis-darželis) vaikas-pats svarbiausiais asmuo. Įstaigoje sudarytos visos sąlygos vaikams augti, skleistis, tobulėti. Kiekvienas vaikas priimamas kaip asmenybė, jam garantuojamos teisės ir galimybės augti sveikam, gyventi saugioje aplinkoje, būti mylimam ir jaustis vertingam. Lopšelyje – darželyje tenkinami vaikų emociniai, pažinimo, komunikavimo, socialiniai, judėjimo poreikiai. Vaikams sudarytos sąlygos rinktis veiklą pagal pomėgius ir gali rinktis veiklą. Lopšelio – darželio ugdytiniai – 1-7 metų amžiaus šeimų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą Kretingos savivaldybėje, vaikai. Yra ugdytinių, kurių tėvai skirtingų tautybių. Dauguma auga pilnose, socialiai saugiose ir aprūpintose šeimose. Veikia 10 ikimokyklinio ugdymo grupių, kuriose ugdomi vaikai nuo 2 iki 6 metų, 2 priešmokyklinio ugdymo grupės, kuriose ugdomi 6 -7 metų vaikai. Įstaigoje integruotai ugdomi vaikai, turintys kalbos ir kalbėjimo sutrikimų.

Į lopšėlį – darželį vaikai ateina turintys skirtingą socialinę patirtį, nevienodą fizinį, intelektualinį ir emocinį išsivystymo lygį. Jie skirtingai auga, nevienodai vystosi gebėjimai ir įgūdžiai, savęs vertinimas, pasitikėjimas savimi ir kitais. Vaikų gyvenimo ritmas individualus – skirtingai jaučia, patiria, nevienodais būdais ir stiliumi pažįsta pasaulį. Yra vaikų, turinčių ryškesnių individualių gebėjimų (menui, muzikai ir kt.), taip pat vaikų, turinčių vystymosi, kalbos bei elgesio ypatumų. Todėl vaikų ugdymosi poreikiai yra skirtingi.

Lopšelio – darželio ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) orientuota į vaiko poreikių tenkinimą, gebėjimų ugdymą ir naujų atsiradimą. Vaikas gali laisvai rinktis ir planuoti veiklą, daryti atradimus, tobulėti, ugdytis individualiu tempu. Pedagogo veikla ankstyvojo amžiaus grupėse remiasi pagrindinių šiam amžiui būdingų poreikių tenkinimu ir ugdymu. Vyresnio amžiaus vaikų poreikiai labiau orientuoti į saviraiškos, bendravimo, pažinimo aspektą. Pagrindinė vaiko veiklos sritis – žaidimas, kuris palaipsniui auga nuo bendrųjų iki sudėtingų žaidimų, padedančių pažinti pasaulį. Programos pagrindiniai principai, tikslas, uždaviniai, ugdymo turinys orientuoti į vaikų poreikių tenkinimą, individualių gebėjimų ugdymą žaidžiant, atrandant, patiriant, eksperimentuojant, reiškiantis įvairiomis meninės raiškos priemonėmis. Plėtojamas neformalus vaikų švietimas: įkurtas gabių vaikų ansamblis „Drugelis“, vyksta sportinių šokių „Ritmas“ ir vaikų krepšinio užsiėmimai. Savo veikla įstaigą garsina folklorinis vaikų ir pedagogų ansamblis „Sietynas“. Vaidybinius gebėjimus atsiskleisti padeda kūrybinė– teatrinė grupė „Žaidžiu teatrą“. Į ugdymo procesą integruojamos programos:

- ❖ Sveikos gyvensenos ugdymo programa. Padeda įstaigą lankantiems vaikams išmokti saugoti ir stiprinti sveikatą.

- ❖ Tarptautinė socialinių įgūdžių ugdymo programa „Zipio draugai“. Tai- 5-7 metų vaikams skirta programa, kuri padeda ugdyti sunkumų įveikimo įgūdžius ir pasiūlo keletą būdų, kaip galime padėti vaikui tapti atspariam psichologiniams sunkumams.

- ❖ Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa „Auginu gyvybės medį“.

- ❖ Etninio ugdymo gairės „Po tėviškės dangum“. Etnokultūros elementų integravimas į ikimokyklinio ugdymo programą.

1.2. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje – darželyje dirba kvalifikuoti pedagogai, kurie turi ikimokyklinio ugdymo vyresniojo auklėtojo, auklėtojo metodininko, muzikos mokytojo metodininko, kvalifikacines kategorijas,

studijuoja Klaipėdos universitete vaikystės pedagogikos fakultete. Vaikų kalbos korekciją atlieka logopedas-metodininkas:

- ❖ tiria vaikų kalbą ir išsiaiškina jų turimus kalbos, kalbėjimo ir komunikacijos sutrikimus;
- ❖ teikia korekcinę logopedinę pagalbą kalbos sutrikimų turintiems vaikams.

Pedagogai nuolat kelia kvalifikaciją atsižvelgdami į pasirinktas projektines veiklas, kiekvienos grupės papildomas ugdymo kryptis (teatrinė, sveikatingumo, bendravimo ir bendradarbiavimo su šeima kryptys ir pan.). Dalyvauja kursuose ir seminaruose, mokosi numatyti ir planuoti veiklą, stebėti, tyrinėti, analizuoti, vertinti, apmąstyti ir prognozuoti vaiko raidą, tobulinti ugdymo procesą, padėti vaikui augti. Vyksta glaudus bendradarbiavimas su grupių pedagogais ir vaikų tėvais. Siekiame, kad darbuotojų mokymai būtų sistemiški ir planuojami, o įgytos žinios ir gebėjimai būtų praktiškai taikomi darbe. Šis procesas organizuojamas atsižvelgiant į organizacijos prioritetus ir kiekvieno darbuotojo asmeninius ugdymosi tikslus. Aktyviai lankomi ES fondų remiami seminarai, skirti administracijos, pedagogų, kito personalo (auklėtojų padėjėjų, raštinės vedėjos) kvalifikacijai kelti. Kiekvienais metais organizuojami kompetencijų kėlimo seminarai įstaigoje (etninės kultūros, vadybiniai, komandinio darbo, vaikų kūno kultūros organizavimo, ugdymo planavimo ir pan.) Organizacijos darbuotojų ugdymą suprantame kaip svarbų indėlį į organizacijos augimą ir sėkmę

1.3. Įstaigos savitumas

Kretinga – vienas iš seniausių vakarų Lietuvos miestų, įsikūręs prie Akmenos upės. Grafas A. Tiškevičius dvare pastatė pirmąją Kretingoje ligoninę, kurioje taip pat veikė našlaičių ir senelių prieglauda. Šiame pastate 1898 m. grafitė M. Tiškevičiūtė atidarė pirmąjį Lietuvoje lietuvišką vaikų darželį. A. Tiškevičius 1897 m. raštu kreipėsi į Kauno gubernatorių, prašydamas lietuviams grąžinti spaudą. Grafas prisidėjo prie lietuviškos spaudos platinimo, skatino vaikus mokytis lietuvių kalbos. Dvare jis išlaikė lietuvišką mokyklą. Svarų indėlį į Kretingos istoriją įnešė Pranciškonų vienuolynas, kuriame įsikūrė Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos centras. Pranciškonai pastatė gimnaziją, prieglaudą išėivijos lietuviams (Šv. Antano rūmus), Lurdo grota. Kretinga priklauso Žemaitijos regionui, kur gilios žemaitiškos tradicijos ir papročiai.

Lopšelis – darželis įsikūręs pačiame miesto centre. Ne tik dėl geros geografinės padėties tėvai pageidauja, kad jų vaikas lankytų mūsų įstaigą. Lopšelyje – darželyje puoselėjama žemaičių tarmė, supažindiname su tautodaile, tautosaka, darbų tradicijomis ir kt. Ieškome ir dalinamės gerąja darbo patirtimi apie etnokultūros reiškimosi būdus ikimokykliniame ugdyme, siekiant išugdyti būsimą tautos kultūros saugotoją ir kūrėją. Savo veikla prisidedame prie Kretingos rajono etninės kultūros plėtros programos įgyvendinimo. Lopšelyje – darželyje kuriamos savitos tradicijos, atsižvelgiant į mūsų programos etnokultūrinę kryptį. Vaikai kartu su tėveliais, kitais šeimos nariais aktyviai dalyvauja įvairiose įstaigos šventėse, renginiuose, organizuojamuose pagal Rėdos ratą.

1.4. Filosofinis-psichologinis bei pedagoginis ugdymo(si) programos pagrindimas

Lopšelio-darželio ugdymo turinio pagrindą sudaro humanistinė filosofija, kuri pabrėžia vaiko sveikatos puoselėjimo, saviraiškos ir savirealizacijos, savigarbos, galimybių svarbą ugdymo(si) procese, pagarbą vaikui, jo asmenybei (C. Rodžersas (C. Rogers), A. Maslou (A. Maslow)). Manome, kad mūsų pasirinkta humanistinė ugdymo filosofinė kryptis laiduos įstaigos ugdymo programos kokybę, programos

ugdymo turinys skatins ugdytinį ir ugdytoją draugiškai bendradarbiauti, bus sudarytos sąlygos vaikui atsiskleisti, atsižvelgiant į jo poreikius, interesus, galimybes.

Plačia perspektyva mūsų įstaigoje atsiskleidžia filosofo-psichologo F. Frėbelio sistema ypač vertinama dėl suvokto ir iškelto žaidimo vaidmens vaikystėje. Žaisdamas vaikas suvokia ir atkuria pasaulį. Jis pats atranda, sužino stebėdamas, tirdamas, kurdamas. Žaidimas išlieka pagrindine vaiko veikla. Didžiausia vertybė – vaikas. A. Maceinos filosofinėmis ir pedagoginėmis idėjomis leisime vaikams pažinti pasaulį tinkamiausiu jų amžiui būdu – jaučiant, liečiant, tyrinėjant ir mėgdžiodant, kitaip tariant, per veiklą ir patyrimą:

- ❖ vaikystė pripažįstama kaip savaiminė vertybė ir leidžiama vaikams ją išgyventi;
- ❖ suteikiama pasirinkimo laisvė. Vaikas turi galimybę rinktis veiklą pagal savo poreikius, interesus, galimybes.

A. Maceinos filosofinėmis ir pedagoginėmis idėjomis. Leidžiame vaikams pažinti pasaulį tinkamiausiu jų amžiui būdu – jaučiant, liečiant, tyrinėjant ir mėgdžiodant, kitaip tariant, per veiklą ir patyrimą.

1.5. Šeimos ir ikimokyklinės įstaigos sąveika

Lopšelių–darželių lanko įvairių socialinių sluoksnių vaikai. Bendraujama ir bendradarbiaujama su ugdytinių tėveliais. Įstaigos veikla organizuojama taip, kad vaikas augtų aplinkoje, artimoje šeimai. Ugdant vaiką prioritetas tenka šeimai. Vaikas ugdomas atsižvelgiant į jo auklėjimo šeimoje tradicijas, vaikų įgytą patyrimą, įpročius, nuostatas. Padedame šeimoms auklėti vaikus, skatiname dalyvauti grupės gyvenime, ugdymo procese, veikloje. Siekiame vaiko ugdymo vienovės ir darnos su šeima. Tėvams svarbu, kad vaikas išmoktų bendrauti, sugyventi su bendraamžiais ir suaugusiais, jaustųsi jaukiai ir saugiai. Dauguma tėvų pageidauja, kad vaikas intensyviai ugdytųsi, pasirengtų mokyklai, plėstų žinias apie supančią aplinką. Bendraujant su šeima siekiama, kad pedagogai ir tėvai taptų ugdymo proceso partneriai.

Ikimokyklinio ugdymo(-si) programa siekia įvertinti ir tenkinti individualius, vaiko raidą atitinkančius tėvų poreikius, skatinti demokratiškų santykių plėtojimą tarp vaikų, tėvų, pedagogų bei vietos bendruomenės.

Konsultuojami tėvai, kurių vaikai nelanko logopedinių užsiėmimų. Vieną kartą per savaitę vaikams, pedagogams, tėvams teikiamos psichologo konsultacijos. Švenčių metu į įstaigą kviečiame vaikučius, kurie nelanko darželio, vaikučius iš socialinės rizikos šeimų. Suderintas vaiko priežiūros darbo laikas su tėvų darbo valandomis. Darželyje veikia 12.00 val. prailginto buvimo grupė. Parengta internetinio puslapio (<http://www.zilvitis.kretinga.lm.lt>) informacija tėvams, visuomenei apie įstaigos veiklą.

1.7. Bendradarbiavimas su sociokultūrine aplinka

Palaikomas glaudus ryšys su miesto bendruomene. Vaikai su meninėmis programėlėmis dalyvauja įvairiuose mieste organizuojamuose renginiuose. Lopšelis-darželis palaiko ryšius ir bendradarbiauja su juridiniais ir fiziniais asmenimis, kurie finansiškai ir juridškai susiję su darželio veikla (sveikatos, švietimo, kultūros institucijomis): vaiko teisių apsaugos tarnyba, Kretingos rajono ikimokyklinėmis įstaigomis, Kretingos rajono švietimo centru PPP (pedagogines psichologines pagalbos) skyriumi, Kretingos muziejumi, kultūros centru, M. Valančiaus viešąja biblioteka. Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Lietuvos Respublikos lopšeliais – darželiais „Žilvitis“.

Programos turinyje laiduojamos vaiko, kaip asmens teisės, apibrėžtos Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje, ratifikuotoje 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983 (Žin., 1995, Nr. 60-1501); Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983 (Žin., 1995, Nr. 60-1501), gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX-1569 (Žin., 2003, Nr. 52-2316), Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m.:

- ❖ visapusiškai ugdytis, atsižvelgiant į savo vaiko talentą ir protinius bei fizinius sugebėjimus;
- ❖ būti aktyviu mokyklos, grupės dalyviu- atvirai reikšti savo nuomonę, siūlyti sumanymus dėl ugdomosios aplinkos kūrimo, veiklos planavimo, dalyvauti priimant sprendimus dėl grupės taisyklių, bendravimo ir kitų problemų sprendimo;
- ❖ jaustis oriu ir saugiu – nepatirti atskirties dėl savo kalbos, tautinių, kultūrinių bei socialinių skirtumų.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Integralumo principas:

1. Darna ir tęstinumas bei prieinamumas: šeima– darželis– visuomenė.
2. Vaiko ugdymas pirmiausiai paremtas vaiko globa ir saugumo jausmo užtikrinimo plėtote per visas ugdymosi sritis.

Tautiškumo principas:

1. Ugdyti būsimąjį tautos kultūros tęsėją, saugotoją ir kūrėją.
2. Tėvų ir pedagogų partnerystės lygiavertiškumas ir lygiateisiškumas bei nuolatinė tarpusavio sąveika, perduodant gerąją šeimos tradicijų, papročių patirtį.
3. Panaudoti gimtosios kalbos, literatūros, tautos istorijos, piešimo ir muzikos, fizinio ugdymo išgales– intuityviai derinti kasdienį gyvenimą ir tradicinę liaudies kultūrą.
4. Padėti vaikui įprasmiti savo veiklą per vertybes, nuostatas ir aplinką.

Humaniškumo principas:

1. Sudaryti palankias sąlygas vaikui atsiskleisti ir tobulėti.
2. Atsižvelgti į kiekvieno vaiko kultūrinę ir socialinę patirtį, individualias galimybes, siekti savojo „aš“ suvokimo ir išsiskyrimo iš aplinkos.
3. Sudaryti aplinką, kuri skatintų vaiko saviraišką ir kūrybiškumą.
4. Palengvinti vaiko adaptaciją naujoje aplinkoje, pereinant iš lopšelio į darželį ir iš darželio į priešmokyklinę grupę (pasikeičia draugai, ugdytojai).

Demokratiškumo principas:

1. Ugdymo turinys lanksčiai pritaikytas skirtingo ikimokyklinio amžiaus vaikams, specialiųjų poreikių vaikams, susitariant dėl kai kurių taisyklių, kad vaikas galėtų elgtis savarankiškai, jaustis saugiai.
2. Tenkinti poreikį ir galimybę rinktis veiklą, šiuo atveju– žaidimą, kuris padeda vaikui ugdytis.
3. Rinktis saviraiškos užsiėmimus – būrelius.
4. Bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais savo regiono (žemaičių) tarme.

Diferencijavimo principas:

1. Atsižvelgti į kiekvieno vaiko išgales, patirtį, reikmes, poreikius, pomėgius, gabumus, sveikatos, brandos ypatumus. Vykdomas papildomas ugdymas, atsižvelgta į regiono ypatumus (žemaičių krašto tradicijas ir papročius).

2. Individualus ir ugdymo grupelėse būdas. Pagal veiklos kompetencijas, pagal grupės individualumą.

3. Stengtis atsižvelgti į ugdymo metodus šeimoje ir darželyje bei atvirkščiai.

Nuoseklumo, perimamumo ir prieinamumo principas:

1. Vesti vaiką nuo artimų prie tolimų reiškinių pažinimo.

2. Siekti, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymosi šeimoje prie ankstyvojo, ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo.

3. Ugdymo turinys, mokomoji medžiaga priderinami prie vaiko galių, jo gebėjimų (vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių).

Atsinaujinimo principas:

1. Sparčiai kintant aplinkai, priimant gausios informacijos iššūkius, ugdomas gebėjimas nebijoti pokyčių ir mokėti juos įtakoti, rinktis, neprarasti noro mokytis visą gyvenimą.

Prieinamumo principas:

1. Sudaryti sąlygas ugdytis socialinės atskirties, specialiųjų poreikių, gabiems vaikams.

III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Tikslas: atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius

Uždaviniai:

1. Atsižvelgiant į vaiko poreikius, gebėjimus, galias, tėvų lūkesčius, sudaryti vaikui saugią, sveiką ir turiningą ugdymo(-si), augimo ir judėjimo aplinką.

2. Puoselėti partneriškus tėvų (globėjų) ir įstaigos bendruomenės santykius.

3. Skatinti vaikų saviraišką, iniciatyvą, kūrybiškumą, įvairius gebėjimus.

4. Ieškoti ir puoselėti etninės kultūros atvirus reikimosi būdus ikimokykliniame ugdyme, atsižvelgiant į lopšelio– darželio socialinę– kultūrinę aplinką, šeimos patirtį, vaikų amžių, galimybes.

5. Siekti ugdymo dermės tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų.

Ikimokyklinio ugdymo tikslų ir uždavinių įgyvendinimo partneriai – tėvai, kurie yra svarbiausi vaiko ugdytojai. Su tėvais tariamasi dėl jų vaikų ugdymo tikslų, rezultatų, turinio, atsižvelgiama į jų lūkesčius bei individualias vaikų galias ir skirtingą ugdymosi patirtį. Pripažįstamos ir gerbiamos šeimos tradicijos ir kultūra.

Pedagogas kartu su kitais įstaigos specialistais rūpinasi gera vaiko savijauta, jo įgyjama patirtimi, gebėjimais, reflektuoja vaikų ugdymo kokybę bei veiksmingumą, vertina vaikų ugdymosi pasiekimus bei numato tolesnio ugdymo uždavinius.

IV. UGDYMO(-SI) TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Ugdymo turinys programoje modeliuojamas pagal ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi sritis (priedas Nr. 1). Išskiriamos kasdienio gyvenimo įgūdžių, fizinio aktyvumo emocijų suvokimo ir raiškos, savireguliacijos ir savikontrolės, savivokos ir savigarbos, santykiu su suaugusiais, santykiais su bendraamžiais, santykinė kalba, rašytinė kalba, aplinkos pažinimo skaičiavimo ir matavimo, meninės raiškos, estetinio suvokimo, iniciatyvumo ir atkaklumo, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo ir mokėjimo mokytis sritys. Ugdymo turinys visai grupei bus parenkamas orientuojantis į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius, ypatumus bei pritaikomas pagal individualius gebėjimus, amžiaus tarpsnius,

atsižvelgiant į vaikų ugdymo pasiekimus. Programos tikslą ir uždavinius įgyvendinti padės aktyvūs ugdymo(-si) metodai. Ugdymo(-si) būdus bei metodus pedagogai gali laisvai rinktis, lanksčiai, kūrybiškai taikyti ugdymo turinį, planuoti veiklą, parinkti ugdomąją medžiagą.

Programoje siūlomi šie ugdymo(-si) metodai:

Žaidybinis– skatinantis vaikų teigiamas emocijas, padedantis formuoti socialiniams įgūdžiams, natūraliu būdu sukcentruoti dėmesį į ugdomąją veiklą.

Vaizdinis– nukreiptas į vaizdinių formavimą apie vaikus supančio pasaulio objektus ir reiškinius.

Praktinis– padedantis vaikams per veiklą pažinti ir suprasti juos supančią aplinką.

Žodinis– (pasakojimas, pokalbis)– suteikiantis galimybę perduoti informaciją.

Kūrybinis– sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas, ieškoti problemų sprendimo būdų.

Netradiciniai (aktyvieji ugdymo metodai):

„Minčių lietus“ (išreiškiami norai, siūlomos idėjos). Tikslas – pateikti klausimą ir leisti vaikams siūlyti kuo daugiau galimų sprendimų. Atsakymai turi būti greitai ir neapgalvoti. Tai leidžia išgirsti originalių minčių;

Diskusijos ir debatai (kai vaikai bendrauja tarpusavyje, atsako vienas kitam į iškilusius klausimus);

Modeliavimas (mokymasis stebint kitų veiklą);

Projektų rengimas (matomas vaikų kūrybiškumas, jie vienas kitą konsultuoja, išmoksta surasti naudingą informaciją ir ja pasinaudoti);

„Žodžių traukinys“ (konstruojamas traukinys: garvežys- esminis žodis, vagonai- žodžiai temos plėtotei. Lavina vaikų sakytinę kalbą, vaizduotę);

„Smegenų šturmas“ (kuo daugiau idėjų veiklai, temai, eksperimentui ir t.t.);

ITir inovatyvių ugdymometodų taikymas: kompiuteriniai žaidimai, praktiniai užsiėmimai prie interaktyvios lentos, fotografavimas, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas;

Ugdymo aplinkos modeliavimas: aplinka yra ugdymo turinio dalis, padedanti siekti ikimokyklinio ugdymo(si) tikslo. Aplinka kuriama atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius, galimybes, interesus. Vaikai kuria ir keičia aplinką patys, ją pritaiko savo sumanymams. Kuriama aplinka sudaro sąlygas skleisti kiekvieno vaiko kūrybiniam mąstymui, vaikai skatinami patirti kūrybos džiaugsmą, spręsti problemas, reikšti savo nuomonę., ugdymo turinio įgyvendinimui sukurta saugi ir vaiko raidą stimuliuojanti fizinė ir psichologinė aplinka, atitinkanti vaiko amžių, poreikius, gebėjimus, primenanti namus, kviečianti, skatinanti eksperimentuoti, kurti, lengvai prieinama, patogi, atitinkanti vaiko raidą. Grupių erdvės taps laboratorijomis, kuriose patys vaikai mokosi žaisdami ir naudodami įvairias priemones. Vaikai keliaus iš vienos erdvės į kitą. Nuo tradicinių grupių erdvių pereinama prie „grupių be sienų“: ugdymosi procesas gali vykti koridoriuje, hole, darželio kieme ir kitose įstaigos vidinėse bei išorinėse patalpose, numatytos galimybės ugdytis individualiai ir grupėmis, tyloje ir bendraujant.

Ugdymas pavyzdžiu (pedagogas žaismingai, išraiškingai ką nors veikia ir skatina jį mėgdžioti, pradeda kokią veiklą ir perleidžia savarankiškai tęsti vaikams. Pedagogas veikia drauge su vaikais kaip žaidimo ar veiklos partneris, mimika, elgesiu, veiksmais, daiktais modeliuoja tai, ką tikisi perduoti vaikams. Kito vaiko pavyzdys. Mažesni mokosi iš vyresnių. Visi šie ugdymosi metodai ir būdai, t. y. technologijos, leidžia įgyvendinti į vaiką ir jo kompetencijų plėtotę orientuotą ugdymosi programą. Pagrindinė ugdymo(-si) organizavimo forma yra įvairi vaikų veikla-žaidimai, projektai, pokalbiai, eksperimentai, išvykos, susitikimai su įvairių profesijų atstovais, šeimos narių įtraukimas į veiklas,

šventės. Tai ir vieno vaiko veikla, mažos grupės vaikų veikla ir visos grupės auklėtojos organizuota veikla.

Ugdymo(si) priemonės – tikslingos, veiksmingos, įvairios, padedančios plėtoti ikimokyklinio amžiaus fizines, socialines-emocines, pažintines, kūrybines galias. Visos priemonės, žaislai, žaidimai, knygos ir kt. išdėstyti taip, kad būtų prieinami ir pasiekiami vaikams, skatintų jų žingeidumą, norą žaisti, veikti, tyrinėti. Tinkamai parinktos priemonės: žaislai ir įvairūs stalo, konstrukciniai žaidimai, rėmeliai, video-audio medžiaga, sportinis inventorių, bandymų ir eksperimentų priemonės, grožinė literatūra, muzikos instrumentai, meninės raiškos priemonės, pozityvi vaiko ir suaugusiojo sąveika. Priemonės ugdymui veiksmai pedagogai atrinka ir jas kūrybiškai atnaujina atsižvelgdamas į grupę lankančių vaikų amžių, ypatumus, specialiuosius ugdymo(si) poreikius, ugdomas sritis, priemonės, pritaikytas ir berniukams, ir mergaitėms.

Pagal ugdymo programos siekiamus rezultatus ir jų struktūrą vaikų pasiekimus būtų galima suskirstyti taip:

V. UGDYMO (-SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Auklėtojos nuolat stebi ir fiksuoja visų vaikų veiklą ar elgesį. Vaikų pažanga ir pasiekimai vertinami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą (2014).

Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo pasiekimų vertinimas padeda atskleisti vaiko asmeninius ir socialinius gebėjimus, pasirinkti veiklas, užtikrinti tęstinumą bei dermę tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo.

Vertinama individuali vaiko pažanga, vaiko pasiekimus lyginant su ankstesniais jo pasiekimais. Pasiekimų vertinimas yra planuojamas kartu su ugdymo procesu, siejant jį su ugdymosi tikslais, atsižvelgiant į vaiko patirtį ir gebėjimus.

Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas įstaigoje atliekamas pagal aštuoniolika vaiko ugdymo(-si) sričių, vadovaujantis kiekvienos srities išskirta esmine nuostata ir esminiu gebėjimu (pagal amžiaus tarpsnius), kuriuos vaikas turėtų įgyti iki 6-erių metų, t.y. per visą ikimokyklinio ugdymo(-si) laikotarpį. Vaiko ugdymo(-si) pažangos vertinimą atlieka tėvai, grupės pedagogai. Vertinime dalyvauja ir kiti pedagogai bei specialistai: meninio ugdymo mokytojas, logopedas. Naudojami vaiko pasiekimų vertinimo metodai: vaiko stebėjimas natūralioje kasdieninėje veikloje, vaiko veiklos ir kūrybinės raiškos darbelių analizė (meninės, žodinės kūrybos darbai, pratybos, nuotraukos, vaiko veiklos stebėjimo užrašai), vaiko kalbos užrašai, pokalbiai su vaiku ir vaiko tėvais, (kasdieniniai ir individualūs pokalbiai), specialistų pokalbiai: meninio ugdymo mokytojo, logopedo, psichologo, bendrosios praktikos slaugytojo.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(-si) pasiekimai, pažanga kaupiami „Vaiko pasiekimų aplanke“. Vaiko pasiekimų aplanką sudaro:

- ❖ vaiko meninės raiškos darbai (dailės darbeliai, žodinė kūryba, užrašytos vaiko mintys),
- ❖ vaiko veiklos stebėjimo užrašai (užduotys, pratybų knygelės, vaiko mintys, nuomonė),
- ❖ vaiko elgesio faktų analizė (atskirų situacijų pavyzdžiai), nuotraukos,
- ❖ vaiko įsivertinimas (vaikas skatinamas įsivertinti, siekiant formuoti supratimą apie jo paties ugdymąsi).

Vaikų pasiekimai ir pažanga ikimokyklinio ugdymo programos įgyvendinimo laikotarpiu yra vertinama 2 kartus per mokslo metus: rugsėjo ir gegužės mėnesiais. Pirminio pasiekimų vertinimo tikslas – atsižvelgiant į realius vaiko gebėjimus bei patirtį, numatyti jo tolesnio ugdymo(si) gaires, sudaryti individualią programą, koreguoti ugdymo procesą. Antrą kartą vaikas vertinamas pavasarį–gegužės mėn. Šio vertinimo tikslas – nustatyti vaiko ugdymo(-si) pažangą, t.y. sritis, kuriose pasiekimai yra akivaizdūs, ir sritis, kuriose pasiekimai nežymūs. Toks vertinimas padeda išlaikyti ugdymo(-si) tęstinumą, planuoti individualų darbą su vaikais, numatyti pagalbos vaikui formas ir būdus.

Vaikai, turintys kalbos sutrikimų, vertinami rugsėjo ir gegužės mėnesiais arba esant poreikiui, pagal kalbos vertinimo korteles, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu 2004-08-09 Nr. ISAK-1233. Vertinimą vykdo logopedas. Mokslo metų pradžioje logopedas fiksuoja vaiko kalbos išsivystymo lygį ir numato korekcinio darbo būdus, o metų gale–padarytą pažangą, pildomas kalbos kortelės, rengiamos individualios ir pogrupinės programos. Vaiko pasiekimai ir pažanga aptariama VGK (vaiko gerovės komisijoje).

Pasiekimų ir pažangos vertinimo aplanke sukaupią informaciją siūloma tėvams su vaiku aptarti namuose. Tėvams rekomenduojama užfiksuoti (užrašant, vaizdo, garso įrašais) vaiko reakcijas, komentarus, mintis. Šia informacija dalytis su pedagogu, suteikiant galimybę dar geriau pažinti vaiką, jo galias, pasiekimų augimą bei numatant tolesnius ugdymosi siekius.

Pedagogai planuoja ir atlieka vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimą ugdymo procese, fiksuoja (ikimokyklinio ugdymo pasiekimų aplanke, savo užrašuose) vertinimo informaciją, informuoja tėvus (globėjus), kitus su vaiku dirbančius pedagogus, lopšelio-darželio administraciją apie vaikų pasiekimus ir spragas, rūpinasi pagalba vaikams, kurie turi ugdymosi sunkumų, derina tarpusavyje vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo metodikas.

Įstaigos **vadovai** prižiūri pažangos ir pasiekimų vertinimo informacijos kaupimo, fiksavimo (grupių ataskaitos) bei panaudojimo įgyvendinimą, užtikrina vertinimo dermę pereinant iš vienos ugdymo pakopos į kitą, organizuoja vaikų pasiekimų aptarimą Mokytojų tarybos posėdžiuose, metodinės tarybos pasitarimuose. Koordinuoja pagalbą ugdymosi sunkumų turintiems vaikams, vertina pedagogų darbo kokybę, remdamiesi vaikų gebėjimais ir atsižvelgdami į jų socialinę padėtį bei sociokultūrinę aplinką.

Vaikų **tėvai (globėjai)** mokslo metų pradžioje ir pabaigoje informuojami apie vaiko ugdymosi pasiekimus: tėvai (globėjai) apie vaiko pasiekimus informuojami individualiai, pedagogai aptaria kartu su tėvais vaikų ugdymosi pasiekimus ir pažangą ir numato bendradarbiavimo būdus sprendžiant vaikui kylančias ugdymosi problemas, apie vaiko ugdymo(-si) sunkumus, pažangą pedagogai taip pat gali informuoti tėvus (globėjus) asmeniškai elektroniniu laišku (per lopšelio-darželio el. pašto informavimo sistemą, elektroninį dienyną „Mūsų darželis“) ar paprastu laišku.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarka gali būti keičiama, atsižvelgiant į ugdymo proceso pokyčius ir pakeistus jį reglamentuojančius dokumentus. Vadovaudamasi vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo procese surinkta informacija, pedagogai, įstaigos vadovas, pavaduotojas ugdymui priima sprendimus, dėl ugdymo turinio, metodų ir strategijų, ugdomosios veiklos tinkamumo, išteklių panaudojimo veiksmingumo, ugdymo tikslų realumo. Vaikui pereinant į priešmokyklinio ugdymo grupę, įvertinami jo gebėjimai ir pasiekimai, įgyti per visą ikimokyklinį laikotarpį. Ši informacija perduodama priešmokyklinio ugdymo pedagogui.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Programos įgyvendinimo veiksmingumas sistemingai vertinamas kasmet pagal lopšelio-darželio pasirinktus mokslo metų veiklos tikslus, prioritetus, Programos sritį, -is. Vertina lopšelio-darželio direktoriaus įsakymu sudaryta darbo grupė. Atliekant Programos vertinimą, išryškinamos Programos stipriosios ir tobulintinos sritys. Programos srities vertinimo rezultatai ir atnaujinimo turinys aptariami lopšelio-darželio metodinėje taryboje ir lopšelio-darželio taryboje, tvirtina direktorius.

Jeigu Programa atnaujinama 50 % ir daugiau, atliekamas visuminis Programos vertinimas pagal šias Švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. Nr. ĮSAK- 627 patvirtintos Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikoje nustatytas mokyklos veiklos vertinimo sritis ir veiklos matavimo kriterijus– „Vaiko ugdymas ir ugdymasis“, „Vaiko ugdymo(-si) pasiekimai“, „Vaiko poreikių tenkinimas“:

- ❖ kaip ugdymo(-si) turinys atitinka vaiko amžiaus tarpsnius;
- ❖ kaip tenkinami vaikų fiziniai, saugumo, socialiniai, emociniai poreikiai;
- ❖ kaip Programa pritaikyta skirtingų poreikių (ypatingų gebėjimų turinčių, specialiųjų – ugdymosi poreikių turinčių vaikų ugdymui);
- ❖ kaip pritaikoma lopšelio-darželio ir kiek išnaudojama kita edukacinė aplinka vaikų ugdymui(-si);
- ❖ kiek vaikų ugdymo(-si) pasiekimų vertinimo rezultatai atitinka tėvų ir pedagogų lūkesčius, ar skatina tolimesnį vaikų ugdymąsi.

Programos vertinimo rezultatai ir projektas aptariami lopšelio – darželio metodinėje taryboje ir lopšelio – darželio mokytojų taryboje. Programos projektas teikiamas Kretingos rajono savivaldybės švietimo skyriui, kuris įvertinęs teikiamas Programos projektą, rengia savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo projektą dėl pritarimo Programai. Programa ne vėliau, kaip prieš mėnesį iki jos įgyvendinimo pradžios lopšelio – darželio direktoriaus įsakymu patvirtinama.

PRITARTA

Kretingos lopšelio-darželio „Žilvitis“

2017 m. gegužės 17 d.

mokytojų tarybos posėdžio nutarimu Nr. D3-148

PRITARTA

Kretingos lopšelio-darželio „Žilvitis“

2017 m. gegužės 18 d.

lopšelio-darželio tarybos posėdžio nutarimu Nr. D3-149

VII. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACINIAI ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas // Valstybės žinios, 2011, Nr.: 38-1804.
2. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija. 2003-05-20, Nr.IX-1569.
3. Valstybinė švietimo 2013-2022 metų strategija. 2013-12-23 Nr. XII – 745.
4. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2015.
5. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
6. Vaikų darželio programa „Vėrinėlis“. Vilnius: leidybos centras, 1993.
7. Bendroji priešmokyklinio ugdymo programa. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
8. Bakūnaitė J. Humanistinio vaikų ugdymo programa. Auginu gyvybės medį. Vilnius: Augrimas, 1998.
9. Etninio ugdymo gairės „Po tėviškės dangum“. L. Klimka, R. Kazlauskas, Ž. Lazdauskaitė. Vilnius, 1997.
10. Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija, 1989.
11. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. ĮSAK-627. Lietuvos Respublikos švietimo ir ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V-1009 redakcija.
12. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įsakymu Nr.1-983.
13. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2006 .
14. Vaiko gerovės koncepcija. 1999.
15. Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai, Vilnius, Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
16. Lietuvos higienos norma HN 75:2010“Ikimokyklinio ugdymo įstaigos „Higienos normos ir taisyklės“ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio22 d. Įsakymas Nr. V-313 (Žin., 2010-04-30, Nr. 50-2454).
17. Vaikų teisių konvencija. Lietuvos nacionalinis UNICEF komitetas, 2000.
18. Andriekienė R. M., Ruzgienė A. Ankstyvosios vaikystės pedagogika. Klaipėda: KU, 2001.
19. Programa vaikams ir šeimoms. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. Vilnius: UAB „Lietus“ leidyba, 1997.

Su visa programą tėvai gali susipažinti elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“.

